

Što treba svaki hrvatski građanin znati o štrajku glađu (What every citizen in Croatia should know about hunger strike)

Slobodan Lang

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Kakav je odnos pravne države i štrajka glađu? Odnos prema štrajkačima glađu u zatvorima jedan je od ključnih pokazatelja ljudskih prava, medicinske etike i pravne države.

Tko definira štrajk glađu? Etičke upute donosi Svjetsko Medicinsko Udruženje, za 8 000 000 liječnika iz cijelog svijeta. Deklaracija o štrajkačima glađu je donesena na Malti, 1991. i obnovljena 2006. To je za sve obvezujući dokument o štrajkačima glađu.

Što je štrajk glađu? Štrajk glađu je dragovoljna nenasilna metoda po kojoj sudionici gladuju kao čin protesta i zbog postizanja promjene odluka, postupaka ili čak cijelog sustava.

Koji su oblici gladovanja kod štrajka glađu? Štrajk glađu se provodi raznim oblicima gladovanja. Najčešći oblici su:

- apsolutni (bez hrane i vode, ugrožava život nakon 3-4 dana),
- totalni (samo voda i sol, traje 55 – 75 dana) i
- produženi (minerali, vitamini i čaj, a negdje i med, smrt nakon otprilike 200 dana).

Svaki od ovih oblika gladovanja konačno dovodi do smrti. Tvrdnje da produženi oblik nije pravi štrajk glađu je ugrožavanje ljudskih prava, a u slučaju liječnika povreda medicinske etike.

Može li se štrajk glađu usporediti sa samoubojstvom? Štrajkači glađu ne žele umrijeti, ni kad iskazuju da su 'spremni ići do kraja' ako se ne ispune njihovi zahtjevi. Oni žele živjeti – za svoje ciljeve, za suradnike, za svoje političke ideale. Nazivanje štrajka glađu "samoubojstvom" je krupno kršenje ljudskih prava. Time se pokušava izbjeći razmatranje njihovih zahtjeva, a javnosti prikazati štrajkače kao patološke osobe i tako dobiti "medicinski alibi" za intervenciju.

Smije li se štrajkače glađu prisilno hraniti? Deklaracije iz Tokija i Malte Svjetskog Medicinskog Udruženja zabranjuju prisilno hranjenje.

Smije li se štrajkačima glađu dopustiti da umru? O sudbini štrajkača glađu u presudnom trenutku života i smrti odlučuje isključivo njihov liječnik. O štrajkačima se brine priznavajući njihovo pravo i da odbiju liječenje. Prisilna intervencija održavanja života je obilježje države koja ne poštuje ljudska prava, manifestacija moći nad ljudima, a ne morala. Javnost se želi onemogućiti u informiranosti, odgovornosti i mogućoj moralnoj podršci štrajkačima glađu.

Tko je odgovoran za štrajkača glađu? Od prvog do zadnjeg trenutka gladovanja, zdravstveno i etički za štrajkača su odgovorni liječnici. Bitno je da od početka grade odnos povjerenja, da štrajkač bude potpuno siguran kako je liječnik lojalan prije svega njemu. U slučaju da je štrajkač u zatvoru, zatvorski liječnici zbog opasnosti sukoba interesa (vlasti i štrajkaču) ne smiju biti jedini koji brinu o štrajkaču.

Kakav je dosadašnji etički odnos prema štrajku glađu Branimira Glavaša? U javnosti i na službenim mjestima su iznesene neistine o štrajku glađu. Nezavisni liječnici ne savjetuju štrajkača. Tijela za medicinsku etiku ne reagiraju. Štrajkač je zaveden i donio je odluku s teškim, po život opasnim posljedicama. Stanje je alarmantno.